

Prof. dr hab. Jerzy Kurcz
Wydział Muzyki
Uniwersytet Rzeszowski

Recenzja pracy doktorskiej mgr Zofii BORKOWSKIEJ na temat: *Inspiracje związane z osobą i pontyfikatem Jana Pawła II w twórczości chóralnej kompozytorów polskich - wybrane aspekty*, sporządzona na zlecenie Rady Wydziału Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu

Promotorem przewodu doktorskiego jest dr hab. Teresa Krasowska prof. AM w Poznaniu

Podstawowe dane o Doktorantce

Pani mgr Zofia Borkowska, urodzona [REDAKTOWANE] roku w Warszawie, ukończyła w roku 2003 studia magisterskie na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego - specjalność etyka oraz *dyrygenturę chóralną* na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej, Muzyki Kościelnej, Rytmiki i Tańca Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina - w roku 2014. Od roku 2006 jest zatrudniona w Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie w charakterze dyrygentki chóru.

Dzieło artystyczne i jego opis

Przedmiotem naukowego i artystycznego zainteresowania doktorantki jest zagadnienie *Muzycznych inspiracji związanych z osobą i pontyfikatem Jana Pawła II w twórczości chóralnej kompozytorów polskich*. Jak sama autorka to ujmuje: "Najogólniej pojętym celem pracy jest analiza źródeł i rodzajów artystycznych inspiracji Janem Pawłem II w polskiej muzyce chóralnej"(s. 16). Pracę badawczą doktorantka rozpoczyna od wskazywania tych faktów i ich historycznych kontekstów, które miały bezpośredni lub pośredni wpływ na powstawanie dzieł artystycznych w różnych dziedzinach sztuki na przestrzeni wieków. Tą problematykę omawia w rozdziale I, zatytułowanym : Pontyfikat Jana Pawła II źródłem inspiracji artystycznej. Poprzedza go Wstęp, w którym autorka wprowadzając nas w krąg zagadnień określonych tematem pracy, robi to w sposób erudycyjny i z wielką łatwością przekazu swoich przemyśleń.

W rozdziale II doktorantka podejmuje próbę zdefiniowania kategorii pojęciowej i semantycznej słowa "inspiracja", by móc odnieść się do stosowanych dotąd kryteriów klasyfikacji, ale przede wszystkim wykazać trudności w postępowaniu w tym zakresie. Ostatecznie autorka sama wprowadza swoją kategoryzację grupując utwory w sposób następujący:

1. Utwory inspirowane słowami Karola Wojtyły - Jana Pawła II,
2. Utwory okolicznościowe,
3. Utwory komponowane z myślą o osobie Jana Pawła II,
4. Utwory ofiarowane Janowi Pawłowi II

Omówiona w rozdziale I i II problematyka znalazła swoją realną egzemplifikację w rozdziale III, a także poprzez dzieło artystyczne jakim był koncert z repertuarem odzwierciedlającym przyjętą przez doktorantkę klasyfikacją utworów, w tym przypadku wokalnych i wokalnie - instrumentalnych. Rozdział zawiera prezentację utworów i ich twórców:

- *Źródło*, Iwona Piątek
- *Bardziej Być*, Tomasz Szczepanik
- *Totus Tuus*, Henryk Mikołaj Górecki
- *Msza Górska*, Tadeusz Wojciech Maklakiewicz
- *14 Encyklik*, Stanisław Szczypiński

oraz ich charakterystykę pod kątem rodzaju inspiracji, a także analizę warstwy treściowej, warstwy muzycznej i realnych w praktyce problemów wykonawczych.

Zespół wykonawczy tworzyli:

Chór św. Jana Pawła II (obecnie Warszawski Chór Papieski im. św. Jana Pawła II)

Orkiestra św. Jana Pawła II

Aktor - Jakub Sewerynik

Konferansjer - Łucjan Sokołowski

Dyrygent - Zofia Borkowska

Nagrania dokonano podczas koncertu pt. "*Jan Paweł II - Papież Miłosierdzia*", w ramach przewodu doktorskiego, 19 listopada 2016 roku w Archikatedrze Warszawskiej.

Poziom wykonawczy poszczególnych utworów składających się na cały program koncertu ocenić należy wysoko. Stopień trudności poszczególnych kompozycji wyraźnie zróżnicowany i wymagający od wykonawców profesjonalnych umiejętności. To, co zwracało szczególną uwagę słuchacza, to znakomita współpraca dyrygentki z zespołem, Jej czytelne i sugestywne gesty, nie tylko służyły sprawnej organizacji procesualnego przebiegu utworów, ale niosły silny i czytelny przekaz elementów wyrazowych (interpretacyjnych).

Dyrygentka wykazała tutaj nie tylko duże umiejętności warsztatowe, ale także swój dojrzały typ duchowej i religijnej wrażliwości. Te dwa ostatnie wymienione przymioty doktorantki wyczuwa się wyraźnie także podczas lektury części teoretycznej dysertacji. Wszystko to razem sprawia, że w osobie pani Zofii Borkowskiej możemy widzieć dyrygenta profesjonalistę o sporym już doświadczeniu artystyczno - wykonawczym.

Ocena dorobku artystycznego, pedagogicznego i organizacyjnego

Przedstawiony przez doktorantkę Jej dotychczasowy dorobek na polu artystycznym, pedagogicznym i organizacyjnym budzi podziw i uznanie.

Z Jej inicjatywy powstawały zespoły chóralne (Schola przy kościele oo. Dominikanów, Chór Centrum Myśli Jana Pawła II, Chór Kameralny Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Chór Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, Chór I Społecznego Liceum w Warszawie, Chór Liceum im. J. Domeyki). Prowadziła próby i dyrygowała zespołami chóralnymi podczas Europejskich Spotkań Młodych (Warszawa, Budapeszt, Paryż, Hamburg, Zagrzeb oraz w Taize). Od roku 2006 na stałe jest związana z chórem **Centrum Myśli Jana Pawła II**, z którym zdobywała wiele nagród i wyróżnień. Chór współpracował między innymi z zespołami: Sinfonia Varsovia, Polska Orkiestra Radiowa, Reprezentacyjna Orkiestra Wojska Polskiego, z Polskim Chórem Kameralnym - Schola Cantorum Gedanensis. Od 2005 do 2015 roku, prowadziła zajęcia z dyrygowania podczas warsztatów chóralnych w Iwieńcu na Białorusi. Od 2013 roku jest członkiem Rady Programowej Szkoły Śpiewu Liturgicznego pod patronatem Studium Dominicanum. Aktywność koncertową doktorantki bardzo dobrze ilustruje wykaz obejmujący lata 2005 - 2016.

Po lekturze dokumentacji przedstawionej przez doktorantkę możemy z całą pewnością stwierdzić, że dyrygowanie, prowadzenie zespołów chóralnych i wokalnie - instrumentalnych, połączonych z edukacją dzieci i młodzieży w tym zakresie i w tym kierunku jest Jej życiową pasją i zawodowym wyzwaniem.

Konkluzja: w świetle sformułowanych powyżej ocen uznaję, że doktorantka spełnia wszystkie wymagania określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.). Wnioskuje zatem o dopuszczenie doktorantki do dalszego etapu postępowania.

Kraków , dnia 17 marca 2019 r.